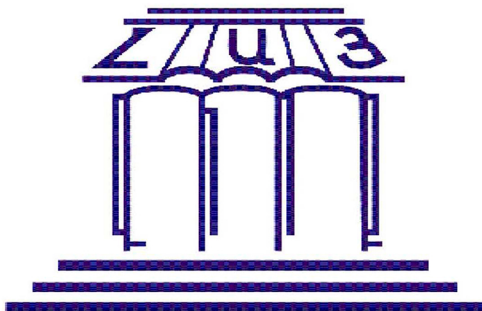

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

արկն Ծ. Կ. - 1 ջուր

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Ք

1932 թ. ԲԵՐՔԻ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Ленинградского
Университета
СССР

381.6

С-11

ՅԵՐԵՎԱՆ 1932

381. 6
e - 11

32-1
135
30 JUL 2010

ՀՐԱՀԱՆԳ

1932 թ. ԲԵՐՔԻ ԴՐՈՒՅՅԱՆ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒՅՅՈՒՆ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1-ԻՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

1. Գյուղատնտեսական մշակութիւնների վրա դիտողութեանն սկսվում է աշնանացանը կանաչելուց մինչև նոր աշնանացանի ձյան տակ մտնելու մոմենտը:

2. Բերր թույլների նկատմամբ, դիտողութեանները կատարվում են ըստ առանձին սեկտորների (խորհրդային, կոլեկտիվ և անհատական սեկտորների համար առանձին-առանձին) վերջինիս դիտողութեանը տարվում է գյուղատնտեսական միջոցով: Բացի այդ դիտողութեանը կատարում են մեքենատրակտորային կայանները:

3. Բերքի վրա դիտողութեանը կատարվում է հետևյալ ծրագրով, վորպիսին դրանցվում է հատուկ «որագրում» (տեւրում):

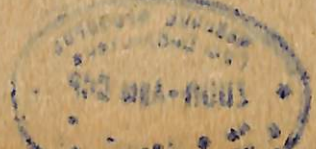
ա) Աշնանացան հացաբույսերի և խոտաբույսերի կանաչելու ժամանակը:

բ) Յեղանակները համառոտ բնութագրումը:

գ) Աշնանացան և գարնանացան բույսերի փչացումների չափն ու նրանց գլխավոր պատճառները (վնասատուներ, հիվանդութեանները և այլն):

դ) Գյուղատնտեսական գլխավոր աշխատանքների սկիզբը և բույսերի աճեցման գլխավոր ֆազաները:

Պետերասի սպարաձ
Դավիթ 7615 (բ)
Պաուկեր № 2169
Տիբաձ 2200

12 JUL 2013

55.100

յն) Բաղրը ցանքերի բնական խոտերն բաղմամյա տունկերի (ծառապտուղներ և խաղողի այգիներ) և թփապտուղներին բերքատուլթյունը, (սկզբնական չրջանում սպասվող, իսկ մասնաշաղկան բերքահավաքի ժամանակ փաստցի) մեկ հեկտարից ցենտներով և ընդհանուր արտադրանքը.

դ) Գլխավոր մշակույթների բերքահավաքի ընթացքի բնութագրումը.

ե) Նոր աշնանացանի դրուժյան ձյան տակ մտնելու ժամանակը.

4. Դիտողությունը կատարվում է հետևյալ բույսերի նկատմամբ.

ա) Բոլոր հացաբույսերի աշնան ցորեն, դարբի, տարեկան: Գարնան ցորեն, դարբի, համար, կորեկ, վարսակ, յեղիպտացորեն և չալթուկ:

բ) Ընդհդեն—սիսեռ, վոսպ և լորի.

դ) Տեխնիկական և հատուկ բույսեր՝ բամբակ, ձախտոտ, դեղին և դուլլասար կտավհատ, կանեփ, քնջիթ, արևածաղիկ, սորուկ, գերհտի, արախիս.

դ) Բանջարաբույսեր.— կաղամբ, սոխ, սխտոր,

յե) Բոստանի բույսեր.— սոխ, ձմերուկ, վարունդ.

զ) Արմատապտուղներ.— կարտոֆիլ, դաշտում տնտեսելում և այլ կերի արմատապտուղներ.

ը) Յանովի խոտեր.— միամյա և բաղմամյա.

թ) Բնական խոտեր— ջրով և անջրդի.

ժ) Բաղմամյա տունկեր.— խողաղի այգիներ խեղձապտուղներից՝ խնձոր, տանձ, ծիրան, դեղձ, կեռաս և այլն.

Այս բույսերի վրա դիտողություն կատարելը պարտադիր է բոլոր սեկտորների համար: Մեքենատրակ-

տորային կայանները, բաղմամյա տունկերի վերաբերյալ (խաղողի այգիներ և ծառապտուղներ) դիտողություն չեն կատարում:

Սահմանվում են դիտողության հետևյալ ժամկետները.—

ա) Սպասվող միջին բերքը և ընդհանուր արտադրանքը.—

Աշնանացան հացաբույսերի համար
ապրիլի մեկից.

Բնական խոտերի համար
ապրիլի մեկից.

Գարնանացան բոլոր բույսերի համար
մայիսի մեկից.

բ) Փաստացի միջին բերքը և ընդհանուր արտադրանքը.—

Աշնանացան հացաբույսերի համար
ոգոստոսի 10-ին

Գարնանացան հացաբույսերի համար
սեպտեմբերի 10-ին

Բնական խոտերի համար
հուլիսի 10-ին

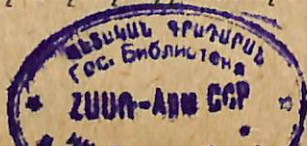
Յուղաբույսերի համար
ոգոստոսի 20-ին.

Բամբակի համար
նոյեմբերի 10-ին.

Ծխախոտի համար
հոկտեմբերի 20-ին

Բանջարաբույսերի համար հոկտեմբերի 10-ին:

Բոստանի բույսերի համար
հոկտեմբերի 10-ին

56191-66

Երմառադուղներէ համար
հոկտեմբերի 30-ին :

Յանվարի խոտեր հուլիսի 30-ին :

Սաղողի աշգիւններ

նոյեմբերի 10-ին :

Պտուղներ հուլիսի մեկից մինչև հոկտեմբերի 26-ը :

6. Փաստացի բերքի և ընդհանուր արտադրանքի համար նախատեսված ժամկետները՝ վորոչ չըջանանքի համար չհամապատասխանելու դեպքում հայտնել հողթողկոմատին համապատասխանող նոր ժամկետները :

2. Բերքի վրա դիտողութուն կատարող ցանցի աշխատանքները. —

7. Գյուղատնտեսական մշակույթների բերք գնահատող անձը, պետք է դիտողության սահմանը համարել այն ամբողջ տերիտորիալ, վորը պատկանում է տվյալ սեկտորին :

8. Վորպեսզի հնարավոր լինի ավելի ճիշտ կատարել դիտողությունը, անհրաժեշտ է տվյալ սեկտորին պատկանող մշակույթների տերիտորիան, բաժանել մի քանի հողամասերի կամ հողակտորների (վոչ ավելին չերեք հողակտորից) գլխավորապես ըստ նրանց վորակի բերքատվության տեսակետից :

Յուրաքանչյուր հիշյալ հողամասի տարածության վրա ցանված մշակույթի տարածությունը պետք ենախարքը վորոշվի :

Հողամասերն ըստ իրենց վորակի լինում են տարբեր, վորոնցից ստացվելիք բերքատվությունը միատեսակ չեն լինում, վորպիսի հանգամանքը ստիպում է բերքատվությունը վորոշել ըստ իրենց հատկությամբ տարբերվող հողամասերի :

Բուսանակության բերքի վրա դիտողությունը կատարվում է ամիսը չերեք անգամ յուրաքանչյուր ամսի 30-ին, 10-ին և 20-ին :

Այդ դիտողության արդյունքներն սրազբի համապատասխան մասերից կատարվում է ըստ քաղվածք № 4 ձև հաշվառության :

№ 4 հաշվառության հարցաթերթների տվյալները յենթակա յեն հաստատության խորհրդային տնտեսության և հիմնարկ կադմկերպությունների գիրեկցիայի, կոլեկտիվ տնտեսության վարչության, իսկ անհատական սեկտորի գյուղյիպորի կամ գյուղխորհրդի կողմից :

Կոլտեսությունը հաստատված ձև № 4 հաշվառության պատճենը ներկայացնում է գյուղխորհրդին :

Իսկ խորհրդային տնտեսությունը և ՄՏԿ ձև

№ 4-ը ուղարկում են անմիջապես չըջողբաժնին :
№ 4 հաշվառության ձևը գյուղխորհրդին պետք է և հանձնվի յուրաքանչյուր ամսի 30-ին, 10-ին և 20-ին :

10. Գյուղխորհուրդը ձև № 4 հաշվառության լրացրած բանկներից կատարում է ամփոփումն՝ ըստ ձև № 4 ա. հաշվառությամբ :

Ձև № 4 ա. հաշվառության պատճենը հատուկ անձնավորության միջոցով (գյուղկատարածուների) կամ փոստով ուղարկում է չըջողբաժնին, այն հաշվով, վորպեսզի ձև № 4 նն. չըջանի կենտրոնում ստացված լինի վոչ ուշ, քան յուրաքանչյուր ամսի 2-ից, 12-ից և 22-ից :

11. Շրջանի կենտրոնից խոշոր հեռավորության վրա գտնվող գյուղխորհուրդներին տրվում է իրավունք ըստ չըջանի հողբաժնի հայեցողության) դիտողու-

թյունը կատարել է մի քանի օրով շուտ՝ 30-ի, 10-ի և 20-ի փոխարեն-կատարեն, 27-ին, 7-ին և 17-ին :

Յեթե այս կամ այն սեկտորի, գյուղատնտեսական մշակույթների բերքի վրա դիտողություն կատարող անձնավորությունը հնարավորություն չի ունենում ուսումնասիրել իրեն յենթակա բոլոր հողամասերը, բոլոր ժամկետներին, նման դեպքում համապատասխան սեկտորի ղեկավար մարմնի կողմից նշանակվում են ոգնականներ, վորոնք իրենց դիտողության արդյունքները գեկուցում են հիմնական դիտողություն կատարող անձին :

12. Այն դեպքում, յերբ սահմանված ժամկետին չեն ներկայացնում, գյուղխորհուրդին ձև № 4 հաշվետվությունը, գյուղխորհուրդը ձեռք է առնում համապատասխան միջոցներ, պարգևիւ ժամկետի խախտման պատճառները և պատասխանատվության յենթարկելու այդ խնդրում մեղավոր հանդիսացող անձնավորություններին, վորպեսզի հետագայում նման դեպքերի տեղիք չտրվի :

13. Հաշվետու ժամկետին ձև № 4 հաշվետվությունը չստացվելու դեպքում, նշանակված ժամկետները չխախտելու համար, վորպես բացառություն ընդունվում է նախորդ չրջանի տվյալները, միաժամանակ զործադրելով նմանների նկատմամբ կետ 12-ը դուրսնախատեսված կարգի միջոցները :

3. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏԻ (ՇՐՋՀՈՂԱԺՆԻ) ԿՈՂՄԻՏԵ ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

14. Մեքենատրակտորային կայանների կողմից բերքի դրության վրա կատարվող դիտողությունների ար-

դյունքները դրանցիվում են նույն օրագրում, վորից հետո № 4 հաշվետվությամբ քաղվածքն անմիջապես ներկայացվում է չրջհողրածին :

Յեթե մեքենատրակտորային կայանը բացի կոլխոզներից սպասարկում է նաև անհատական սեկտորին, պետք է բերքի դիտողությունը կատարի անհատական սեկտորին սպասկանող մշակույթների վրա ևս :

15. Շրջհողրածինը նշանակված ժամկետներին ստանալով բոլոր գյուղխորհուրդներից և մեքենատրակտորային կայաններից ձև № 4. ան և № 4 հաշվետվությունները, խորհրդային տնտեսութ. գյուղխորհուրդը առ գյուղխորհուրդ քննության առնելուց հետո, կատարում է ալեպիսինների ընդհանուր ամփոփումն ամբողջ չրջանի համար :

16. Այն պարագային, յերբ այս կամ այն գյուղխորհրդից հաշվետու ժամկետին չեն ստացվել տեղեկություններ, չրջհողրածինն ընդհանուր ամփոփման մեջ պետք է մոցնի, վորպես բացառություն ալե բացակա գյուղխորհրդից նախորդ ժամկետում ստացված տեղեկությունները :

Իհարկե, սա չի նշանակում, վոր բոլոր ժամկետներում թույլատրելի յե առաջնորդվել այս ձևով, ընդհակառակն, անհրաժեշտ է, վորպեսզի չրջհողրածինները ձեռք առնեն բոլոր միջոցներ, վորպեսզի նշանակված ժամկետներին, չրջանի բոլոր գյուղխորհուրդներից, խորհանտեսություններից, մեքենատրակտորային կայաններից ստացված լինեն համապատասխան հաշվետվությունները :

17. Շրջհողրածինը պարտավոր է ձեռնարկելու բոլոր միջոցները, վորպեսզի սույն աշխատանքների

սկզբին չըջանի բոլոր գյուղխորհուրդները կատարյալ հրահանգված լինեն :

Հրահանգումն անհրաժեշտ է կատարել ինչպես հա-տուել խորհրդակցության միջոցով (աշխատանքի սկզբ-րին)՝ նույնպես և ամբողջ տարվա ընթացքում , հաճա-խակի լինել բոլոր գյուղխորհուրդներում :

18. Երջնողրածինն անմիջապես պետք է մշակի բոա առանձին գյուղխորհուրդների տասնորյա հաշվետվու-թյունների ստացման ժամկետները :

Ժամկետները նշանակելիս , անհրաժեշտ է ի նկա-տի ունենալ այս կամ այն գյուղխորհրդի հեռավորու-թյունը չըջանի կենտրոնից , կապի ձևը , և այդ աչն-պես հաշվել , վորպեսպի չըջնողրածինն ապահովված լինի իր ժամանակին (այն է՝ ամեն ամսի 2-ին , 12-ին և 22-ին) , ամբողջ չըջանի մասշտաբով ավյալների մեղ հեռադրումը :

Ժամկետների մասին չըջնողրածինը պարտավոր է անմիջապես հայտնել բոլոր գյուղխորհուրդներին :

19. Երջնողրածինը պետք է տանի լայն կամպու-նիս , վորպեսպի բոլոր գյուղխորհուրդներն ընդգրկվեն սոցիալիստական մրցման և հարվածային աշխատանք-ների ձևով :

20. Նկատի ունենալով այն , վոր այս տարի միակ լրիվ աղբյուրը բերքի մասին հանդիսանում են գյուղ-խորհրդի ավյալները , ուստի , չըջնողրածինը պետք է չըջարտիսպորի միջոցով տեղեկացնի բոլոր գյուղխոր-հուրդների նախադասներին , վոր վերջինները պատաս-խանատու յեն հիշյալ աշխատանքի թե՛ վորակի և թե՛ ժամանակին կատարելու համար :

21. Հողրածինները պարտավոր են ունենալու ան-հրաժեշտ հսկողություն գյուղխորհուրդների կողմից

Կատարվող աշխատանքների վրա , թե՛ ժամկետների և թե՛ աշխատանքի վորակի տեսակետից , ամբողջ տար-վա ընթացքում :

ԻՆՁ ԶԵՎՈՎ Ե ՎՈՐՈՇՎՈՒՄ ԲԵՐՔԻ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐՈՂ ԱՆՁՆԱՎՈՐՈՒ-ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՇՈ-ԿՈՒՅԹՆԵՐԻՑ (ՅԱՆՔՄԵՐ , ԽՈՏԵՐ ՅԵՎ ԲԱԶՄԱՄՅԱ ՏՈՒՆԿԵՐ ԽԱՂՈՂ-ՊՏՈՒՂ) ՍՊԱՍՎՈՂ ՅԵՎ ՓԱՍՏԱՅԻ ՄԻՋԻՆ ԲԵՐՔԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԶԱՓՂ ՅԵՎ ԱՅՂ ՏԵՂԵ-ԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ա) Մինչև դարնանացանի վերջն աշնանացան բույ-սերի սպասվող բերքատվությունը պետք է վորոշվի միտյն չիչացած տարածությունն ի նկատի ունենա-լով , այդպիսով ձմռան և դարնանացանի ավարտման մոմենտին չիչացած աշնանացանի տարածությունները (վորոնք չիչացել են 100 %-ով) , անկախ այն հանգա-մանքից , դարնան ընթացքում վերացանվում են թե՛ վոր , այդ նման տարածություններն աշնանացանի տարա-ծությունից դուրս է հանվում :

բ) Գարնանացանի վերջում սպասվող բերքն աշնա-նացան բույսերի համար վորոշում է այն տարածու-թյունից , վորպիսին փաստորեն մնացել է ապահով : Տվյալ մոմենտին դարնանացանի ավարտումից հետո յեղած հետագա աշնանացանի չիչացումները դուրս չեն հանվում ընդհանուր տարածությունից :

Որինակ՝ յենթադրենք , վոր առ 20 մայիսի , ժամ-կետին ավյալ կոյտնտեսության ապահով մնացած աչ-նան ցորենի ընդհանուր տարածությունն է 1.000 հեկ-տար և այդ 1.000 հեկտարն իր համապատասխան հո-ղակտորներով ղիտելուց հետո , վորոշեց մեկ հեկտա-

բից սպասվող միջին բերք 8 ցենտր և ընդհանուր արտադրանքը (հաշվելով մեկ հեկտարից 8 ցենտներ) կազմեց 8-000 ցենտներ. միաժամանակ ընդունում ենք, վոր առ 10 հունիսի ավարտվում է դարնանացանը: Մայիսի 24-ին, յենթադրենք աշնան ցորենի տարածությունից, ուժեղ կարկուտի հետևանքով փչացել է 100 %-ով 200 հեկտար տարածություն, ուրեմն հունիսի 1-ի ժամկետին պետք է հաշվի առնվի կոլխոզի աղահով մնացած 800 հեկտար աշնան ցորենը և միջին սպասվող բերքատվության չափը պետք է վորոշի միայն մնացած 800 հեկտարից, իսկ 200 հեկտար փչացածն այլևս նրկատի չի առնվում:

Հիմա յենթադրենք, վոր դարնանացանն ավարտելուց հետո, վոր մենք ընդունեցինք հունիսի 10-ը, հունիսի 20-ին նորից կարկուտի հետևանքով այդ կոլխոզի աշնան ցորենի տարածությունից փչացավ ևս 200 հեկտար:

Համաձայն վերոհիշյալ ցուցմունքների, աշնանացան բույսերի սպասվող կամ փաստացի բերքը մեկ հեկտարից և նրանց ընդհանուր արտադրանքը վորոշելիս, պետք է նկատի ունենանք տարածության այն չափը, վորը յեղել է դարնանացանի ավարտման միջնետին, այսինքն՝ 800 հեկտար, այլ վոչ թե 600 հեկտար:

Ի՞նչ տարածության հաշվով վորոշել գարնանացան բույսերից սպասվող կամ փաստացի բերքատվությունը և ընդհանուր արտադրանքը:

Գարնանացանի բույսերի միջին բերքատվությունը և ընդհանուր արտադրանքը պետք է վորոշվի այն տարածության հաշվով, վոր փաստորեն յեղել է ցանված, առանց դրանից հանելու հետագա փչացումները:

Ի՞նչ ձևով վորոշել սպասու ծառատունկերից սպասվող բերքատվության չափը:

Պողատու ծառերից սպասվող բերքատվության չափը վորոշվում է մեկ բերքատու հասակում դռնվող ծառից, անկախ այն հանգամանքից, փաստորեն բերք տվել է, թե վոչ:

Որինակ՝ տվյալ տարում խնձորենիների ընդհանուր ծառերի թվի $\frac{1}{10}$ -ը մասը բերք չեն տալու, չնայած նրան վոր այդ $\frac{1}{10}$ -ը մասը նույնպես դռնվում է բերքատու հասակում, իսկ մնացած $\frac{2}{3}$ -ը դը տալու յեն բերք միջին հաշվով յուրաքանչյուրը մեկական ցենտներ: Հիմա, յեթե բերքը վորոշվի այն հաշվով, վոր յուրաքանչյուր բերքատվության հասակում յեղած ծառը տալիս է մեկ ցենտներ, ապա այդ կլինի սխալ, վորովհետե մեկ ցենտները, յնչպես մենք տեսանք տալիս է միայն այս տարի փաստորեն բերք տվող ծառը, հետևաբար, հարկավոր է բերքատվության չափը վորոշելիս հաշվի առնվի նաև այն $\frac{1}{3}$ մասը բերքատու հասակի ծառերի թիվը, վորոնք այս տարի բերք չեն տալու, այդ դեպքում արդեն տվյալ ժամկետին փոխանակ մեկ ծառից մեկ ցենտներ վորոշելուն, պետք է վորոշել $\frac{1}{3}$ ցենտներով պակաս — 0,67 ցենտներ կամ $\frac{2}{3}$ ցենտներ:

Վորպեսզի հնարավոր լինի յուրաքանչյուր ծառատուղի բերքատվության չափը վորոշելուց հետո ունենալ նաև ընդհանուր արտադրանքը, հարկավոր է յուրաքանչյուր սեկտորը հաշվի առնի բերքատու հասակում դռնվող պողատու ծառերն ըստ առանձին տեսակների, վորոշելով միաժամանակ այդպիսիների այն մասը, վորոնցից այս տարի բերք չի ստացվելու:

Խաղողի բերքատվութիւնը վորոշւում է մեկ հեկտարից բերքատու հասակում գտնվող այգիներից :

Փաստացի միջին բերքն այս կամ այն բույսի համար վորոշւում է, յերբ սկսւում է տվյալ բույսի մասսայական բերքահաւաքը, հիմք ունենալով մասնայական կալման արդւոյնները :

Յուլիուսմենի 1932 թ. բերքի դիտողութիւնների որպէրում անհրաժեշտ գրանցումներ կատարելու մասին .

Որպէրից արվում է մի սրինակ, վորը մշտական մնալու յէ գյուղատնտեսի և նրա լիազօրի, խորհրդային և կոլեկտիվ տնտեսութիւններէ, մեքենատրակտորային կայանների մօտ :

Այս որպէրը հանդիսանում է տեղեկատու գիրք, վորտեղից անհրաժեշտ քաղվածքներ անելով, կարելի յէ տեղեկանքներ տալ բոլոր կազմակերպութիւններին և հիմնարկներին :

№ 1 ԱՂՅՈՒՍԱԿ

Այս աղյուսակի գրանցումը կատարվում է ամիսը 3 անգամ, հունիսի 1-ից մինչև դեկտեմբերը ներառյալ :

Այն սյունակում, վորտեղ գրվում է առանձին տասնորյակը, լրացվում է ամսի 1-ից մինչև 10-ր յեղանակի բնութագիրը, յերկրորդ տասնորյակի սյունակում՝ 11-ից 20-ը և յերրորդ տասնորյակի սյունակում՝ 21-ից 30-ը :

Այն սյունակներում, վորտեղ գրվում է անձրևների մասին, բացի իսկական պատասխանից, այսինքն՝ «չորային միջին կամ անձրևային» մանրամասն պետք է գրվի նաեւ անձրևներէ բնութագիրը, սրինակ, կարող է լինել այսպիսի պատասխան՝ «բարակ անձրև», կամ «առատ անձրև», «անձրևային յեղանակը տեւեց 4 որ տվյալ տասնորյակում», կամ թէ չոր յեղանակի մա-

ւին «արեւն սյրում էր» ուժեղ կամ «չոր յեղանակ, բայց ամպամած է» և այլն, նայած տվյալ տասնորյակի յեղանակի բնութագիրն ինչպես է յեղել : Հաջորդ սյունակը յեղանակի մասին դարձյալ նույն կերպն է լրացվում, յեղելով տվյալ ժամանակամիջոցի ստօրական բնական յերեւոյթներից : Բացի այդ, 3-րդ սյունակում նշել քամիների ուղղութիւնը՝ հարավ-արեւելյան, հյուսիսային-արեւմտյան և այլն. չոր քամիների մասին պետք է գրել «չոր քամիներ», կամ «տաք քամիներ, առանց անձրևների» :

№ 4 աղյուսակ.—Այս աղյուսակում ցույց տալ սպասվող բերքը մեկ հեկտարից կամ մեկ տունիկից և բնդհանուր արտադրանքը :

Այս աղյուսակը լրացնելիս, պետք է ի նկատի առնել հետեւյալ կարեւոր ցուցմութիւնները :

Յանքի տարածութիւնը սյունակում գրում ենք ցանքի տարածութիւնը, առանձին հողակտորներով : Յեթե հարմար է նշել նաեւ հողամասերի անունները :

Տարածութիւնները համապատասխան սյունակներում գրելուց հետո, անհրաժեշտ է վորոշել տվյալ ժամանակամիջոցի համար մեկ հեկտարից սպասվող միջին բերքը ցենտներով և բնդհանուր արտադրանքը պետք է պարզվի տեղում, այսինքն՝ չրջելով հիշյալ հողամասերը :

Բերքատվոյթյան չափը վորոշելու համար, պետք է աչքի առաջ ունենալ տվյալ հողամասերի հատկութիւնները, նրա վրա ձեռնարկված ագրոմիջոցառումները և, վերջապես յեղանակների բարենպաստ կամ անբարենպաստ ազդեցութիւնը :

Որինակ՝ քամրակի ցանքը գտնվում է յերկու հողամասում, այդ ցանքի ծիւրը միևնույն դրութիւնը մեջ չեն գտնվում. հնարավոր չէ նրանց բերքատու-

թյան չափը միատեսակ ընդունել: Յենթադրենք, վոր 2-րդ հոդամասի բամբակի դրուժյունն ավավելի լավ է, քան առաջին հոդամասին, և այդ բացատրվում է նրանով, վոր այդ հոդամասը մշակված է ավելի լավ ձևով (պարարտացումը, քաղհանելը, ջրելը և այլն), վորի հետևանքով մենք կարող ենք 2-րդ հոդամասի բամբակի բերքատվության չափն ընդունել ավելի, քան առաջին հոդամասը, մոտավորապես 25%-ով, և, յեթե առաջին հոդամասից սպասվող բերքի չափը համարվում է 6 ցենտներ, նշանակում է 2-րդ հոդամասից կսպասվի 25 % ավել, այսինքն՝ 7,5 ցենտներ:

Ընդունված բերքատվությունը մեկ հեկտարից ցենտներով գրում ենք աղյուսակի առաջին տողում, այն է՝ առաջին հոդամասի սյունակում 6,0 ցենտներ, իսկ 2-րդ հոդամասի սյունակում՝ 7,5 ցենտներ: Հետո լրացվում է աղյուսակի 2-րդ տողը (ընդհանուր արտադրանքը):

Առաջին հոդամասի բամբակի տարածությունը հավասար է 50 հեկտարի, միջին բերքը մեկ հեկտարից ընդունեցինք 6,0 ցենտներ, ընդհանուր արտադրանքը կլինի $(6,0 \times 50)$ հավասար է 300 ցենտների, իսկ 2-րդ հոդամասի տարածությունը 75 հեկտար, միջին բերքը՝ 1 հեկտարից ընդունեցինք 7,5 ցենտներ, ընդհանուր արտադրանքը 2-րդ հոդամասի կլինի $(7,5 \times 75)$ հավասար է 600,0 ցենտներ, ընդամենը 2 հոդամասերի արտադրանքը կազմում է 862,5 ցենտներ և գրվում է աղյուսակի 2-րդ տողի 4-րդ սյունակում:

Վորպեսզի ստանանք այդ յերկու հոդամասերի բամբակի միջին բերքատվության չափը մեկ հեկտարից, մեզ անհրաժեշտ է ընդհանուր արտադրանքը

862,5 ցենտները բաժանել ամբողջ տարածության վրա (125 հեկտարի), վորը հավասար կլինի 6,9 ցենտներին և այդ գրվում է աղյուսակի առաջին տողի 4-րդ սյունակում: Որագրում № 4 աղյուսակը տարագրված է յերկու տեսակ, (№ 4 և № 5) վորից առաջին տեսակը յրացվելու յե բոլոր ցանովի բույսերի և բնական խոտհարքների համար (վորոնք՝ կան տվյալ չըջանում), իսկ 2-րդ տեսակը լրացվում է միմիայն բազմամյա տունկերի և հատապտուղների համար, այն է՝ խաղողի, պտղատու, թիապտուղների (կլուբնիկ) և այլն:

Որագրում յեղած ձև № 4 և 5 աղյուսակներից յուրաքանչյուրը հատկացվելու յե մի բույսի կամ մի տունկի համար:

Ա Ղ Յ Ո Ւ Ս Ա Կ № 2

Դաշտային աշխատանքների ժամկետները և բույսերի անեցողության (վեգետացիոն) շրջանները դրանցվում են ըստ առանձին կուլտուրաների, և վոր գլխավորն է, իր ժամանակին:

Կանաչեցնում, վարին, ցանքսին և բերքահավաքի վերաբերյալ տեղեկությունները գրանցվում են ըստ առանձին կուլտուրաների, քաղհանի մասին տեղեկությունները տրվելու յեն միայն քաղհանվելիք կուլտուրաների համար բամբակ, ծխախոտ, բանջարանոցային և այլն:

Բույսերի անեցողական (վեգետացիոն) շրջանների վերաբերյալ տեղեկությունները լրացվում են միայն հացարույսերի վերաբերյալ:

Ա Ղ Յ Ո Ւ Ս Ա Կ № 6

1932 թ. բերքի հավաքման ընթացքը: Այս աղյուսակում հաշվի յե առնվում բերքահավաքի ընթացքը, վորը լրացվում է ըստ կուլտուրաների:

Այդ աղյուսակի հարցերն ըստ իրենց հասկացողութեամբ, համապատասխանում են հաջահատիկային բույսերին :

Այդ կուլտուրաների մասին այս աղյուսակը լրացնելիս, պետք է հաշիւ առնել նրանց առանձնահատկութիւնները :

Աղյուսակ № 3 :— Հաշիւի յետ առնվում դարնանացանից հետո յեղած փչացումները : Համաձայն հրահանգի, աշնանացանի այն փչացումները, վորոնք տեղի չեն ունեցել ձմռան և դարնան ընթացքում, այսինքն՝ մինչև դարնանացանի ավարտման մոմենտը, այդ տարածութիւնները դուրս են հանվում ավյալ բույսի բնդհանուր տարածութիւններից և դիտողութեան յինթակա յետ լինում միայն, այն տարածութիւնն աշնանացանի, վորն ինչպես ասացինք, դարնանացանի ավարտման մոմենտին ապահով է մնացել :

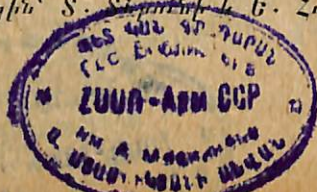
Գարնանացանի ավարտման մոմենտից հետո տեղի ունեցած փչացումներն այս աղյուսակում չգրվում և նույնպէս ըստ առանձին 10-որդակների :

Աղյուսակ № 7. — Վերաբերվում է նոր կատարօր աշնանացան բույսերի դրութեան վերաբերյալ, վորը լրացվում է այն մոմենտից, յերբ դուրս են գալիս նրանց ծիւրերը :

Գրանցումները կատարվում է մինչև այն մոմենտը, յերբ այդպիսին վերջնականապէս կանցնի ձյան տակ :

Ծ. Կ.

Սրբազրեցին՝ Տ. Տարտիւ և Ե. Հարութիւնյան

54
55.100 -

135

907